

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Lævini Torrentini, Episcopi Antverpiensis, Poemata Sacra

Torrentius, Laevinus

[S.l.], 1594

Lævini Torrentii Odarvmad Amicos Liber Alter. Ad Iohannem Lupum de
securitate vitæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69329](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69329)

LÆVINI TORRENTII
ODARVM AD AMICOS
LIBER ALTER.

Ad Iohannem Lupum de securitate vitæ.

HERGO (pro superum fidem)
Venturi nimium temporis anxius,
Fortunaq; volubilis
Incerto metuens eger ab exitu
Præter quam iuuenem decet,
Carpat perpetua sollicitudine?
Quid tristes querimonia,
Quid duri gemitus, longaque conserent
Vita tedia languida,
Flecti si nequeunt fata, nec arduis
Cedunt victa laboribus
Quos versat studio vulgus inutili?
Vinam vinam hodie ut lubet.
Cras dextro mihi Fors Hercule commodum,
Aut damnum ferat alite
Aduersa. Patiar si quid erit mali,
At non ante diem miser
Ignavo trepidans perdidderim metus
Præsens hora quod obtulit.
Scyllæ scopulos & rabiem freti,
Infamemque licentiam
Immitis Borea, & mobilis Africæ
Falso crimine naufragus
Olim Trinacrijs fluctibus obruta
Accusat dominus ratis,
Exemplo timidi cautus Vlyssæi
Ni ventos liget improbos,
Naturamque suis subdere nutibus,
Et calum, & Superos queat.

Quare

Quare si cupidum te neque frigidis
 Pars obiecta a quilonibus,
 Nec regna assiduis torrida Solibus
 Pellaci amoveant lucro,
 Eia vi rem facias da pelagoratem,
 Nec sit remigio quies.
 Paulum est quod placidum Nerea senties.
 At sospes rediens domum
 Votum solve libens. Sin minus, improbo
 Cur monstro caput obijcis?
 Et atem haud alio transigimus modo.
 Sis quocunque voles loco,
 Sis quocunque gradu, plena periculis
 Ingens omnia sunt mare.
 Quod Fortuna potens instabili regit
 Nutu, quaque protervia est,
 Alternatq; vices, & celeri pede
 Hinc illinc alio quatit
 Pennas ancipiti mobilior Noto,
 Nec constantior Hadria.
 Sic visum superis, Praesidium & salus
 In sola patientia est.
 Quam prestare memor quando opus est, nocens
 Nulli, commodus omnibus,
 Ac cultum retinens Numinis, in diem
 Vinam. Cras sibi vindicat
 Communis genitor, cura nec huic minor
 Ipsi quam mihi sit mei est.
 Huic Fortuna subest, qua mihi, qua tibi
 Dura & difficilis manet.
 Tu vero volucrem plus nimio rotam,
 Et fatum metuens graue,
 Extis, auguriisque, & dare somniis
 Fallacem poteris fidem,
 Impronisa tamen cum veniet dies

Sors qua quemque vocat sua,
 Toruo seua trahet fune necessitas
 Te inuitum, ipse sequar libens,
 Aduersis patiens, strenuus in bonis,
 Ne quid depereat mihi.
 Quod vixi & valui nec Deus auferet.

Ad Nicolaum Briardum.

BRIARDE, magni magna patris gloria,
 Virtute quem sic exprimis,
 Ut indolis & industria testem sua
 Vterque laudet alterum,
 Amate nobis quantum amari conuenit
 Illustre virtutum decus,
 Vnde hoc iniqua sorte procedit nefas,
 Ut cuncta quo iuuant magis,
 Hoc citius intercepta gaudium breuis
 Dolore commutent graui,
 Comesque luctus, sic volentibus Deis,
 Fugitiua corrumpat bona?
 Quid enim antea acti temporis dulcissima
 Nunc proderunt consortia,
 Quid tam venusto & candido liberrime
 Sermone transacti dies,
 Vnumque velle & nolle, qualis inuicem
 Vel turturum concordia est,
 Vinacis aut in comparem cornicula
 Et multus & prestans amor,
 Si quo fuisti gratior presens mihi,
 Hoc grauius absentem fero?
 Vadis per alta me sine Alpium iuga
 Geluque, & astinas nives.
 Quid ipse, qui vel Pyladis antiquam fidem
 Meae anteponi non sinam,

Cur te relinquo, quodq; inaudium est primo,
 Cur umbra corpus desero,
 Dumq; undecumque mille fers incommoda
 Ignauo abutor otio?
 Non hoc Briarde Dis amicum, nec mihi.
 Sed dura quod necessitas
 Iubet feramus. Corporum diuortia
 Distrabere mentem non queunt.
 Mens Occidentis ultimo usque ab litore
 Eoa prospectat freta,
 Nec clausa mundo Calitum referat domos,
 Et rebus interest Iouis.
 Quare niuosa siue montium iuga,
 Seu vasta superas equora,
 Consors ubique ac particeps molstia
 Te mente quouis prosequar.
 At tu vicissim mente, non memor via,
 Te ad nostra confer otia.
 Collata utrimque sorte gausi bonis,
 Malis dolebimus minus.

Ad Laurentium Gambaram.

NEC Lyden noui, nec Bacchanalia vixi,
 Attamen his iuuat ludere versiculis.
 Tu quoque iam fractus senio, labentibus annis,
 Non facis ad tales Gambara delicias.
 Cur ergo ista tuo lusi sub nomine? Fingi,
 Non esse ut moneam turpi in amore bonum.
 Quem vitare volens studijs excultus honestis,
 Nil prater solum curet amare Deum.

Baccha-

Bacchanalia.

POSCIT quod celebris dies ,
 Fecunda innocuū Gambara Lesbij,
 Formosiq; Cupidinis,
 Et incunda Dea munera Cypria,
 Nudis non sine Gratijs ,
 Etatis memores ab nimium brevis
 Dulces inter amiculos
 Carpamus bona, ne temporis & loci
 Nos occasio deserat.
 Dant non inmodici pocula Liberi,
 Vitam Sobria dat Venus ,
 Nec quauis alia commodius via
 Aegri triste periculum
 Auertas animi quàm grauibus tuis
 Si quandoque solutior
 Curis stultitiam miscueris breuem.
 Eia, quisquis es, ocius
 Signatos veteri verte cados nota ,
 Et totam refer amphoram,
 Que me sollicito liberet ab metu,
 Que spe diuite compleat
 Venas, insolitumq; accumulet decus ,
 Et plenum vberè spiritus
 Lasciuis habilem reddat amoribus.
 Eia da calicem puer ,
 Spumantem vetulo da calicem mero.
 Eia da simul alterum.
 Quid stas? Non satis hic,ingere tertium.
 Ohe, ter tribus impari
 Libandum cyathis est Charitum choro.
 His namque auspiciis decet
 Mense principium ponere. Candidis

Mox

Mox ut iuncta sororibus
 Mollis Gratia lusu & lenibus iocis
 Festas condierit dapes,
 Multo rite mero, nil numerum, neque
 Mensuram veriti parem,
 Numen Bacche tuum, teq; decens Venus
 Certatim celebrabimus
 Omnes attonito non sine gaudio.
 Nec te preteritam velim
 Lyde, Lyde anima pars potior mee,
 O ipsis quoque Gratijs
 Par forma simul & moribus aureis.
 Per te bella gerens Venus
 Captiuos animos ducit amantium
 Sæuo quò libitum est ioco.
 Sed cur hæc ego cur vincula fugerim?
 Nam si te facilem dabis,
 Tormentis animum lenibus occupans,
 Vinam sub domine iugo,
 Grata seruitij sorte beator
 Quàm si regibus imperem.
 Tu sola es sine qua viuere sit graue.
 Pro te vel moriar, tua
 Nostra si redimi morte queat salus.
 Magnis vrer ab ignibus,
 Vri me patiar sic tamen, & nouas
 Flammæ vsque feram libens,
 Pigro ne sine te frigore congelem.

Ad eundem.

Lyde, siue Adoleſcentia, in Odas
 octo distributa.

I.

Sic mater gemino iuncta Cupidine
 Gratam te cupidis reddat amantibus,

Z

Nec

Nec formosior vlla
 Expugnet iuuenum toros,
 Lyde Luciferi sidere pulchrior,
 O solatiolum dulce dolentibus
 Lyde, spes mea Lyde,
 Accersita precor veni,
 Expectata veni. Non patior moram.
 Forma plus nimio sollicita es tua.
 Nil quo crescere possit.
 Etsi incompta, tamen veni.
 Incocto radians vellere purpura
 Vt lanam, pariter nobilem adulterat
 Vultum. Non ego vestem,
 Sed vestis dominam volo.
 Ad sint blanditia, & grata proteruitas,
 Argutisque referti salibus ioci.
 Spirent lumen ocelli
 Quod me surripiat mihi.
 Nam desiderio torqueor anxio,
 Nec finem ratio, nec reperit modum.
 Tu succurrere Lyde
 Tanto sola potes malo.
 Tu fixum retines dura Cupidinis
 Clauo, tu Veneris nexibus implicas.
 Inus vitæque necisque
 Vnam te penes est mea.
 Viuam si facilem te dederis mihi,
 Perdes difficilis. Prò Veneris decus
 Si me perdis amantem,
 Melli damna feres tue.
 Vltrix immodici fertur amantium
 Fastus alma Venus. Tu Venerem colis,
 Quam pulcherrima Lyde,
 Si me despicias, caue.
 Stultus qui Veneris commemorem minas.

Ignosce ab stolidâ Numen ineptia.
 In me pœna redundet
 Lyden si ferias Dea,
 Qua sola incolumi nil vereor graue.
 At si turgidulis lacrymulam dolens
 Flendo extorsit ocellis,
 Tunc curis morior miser.

II. . . . .

Firment augurium Juppiter & Venus,
 Et quodcunque fauet Numen amantibus.
 Venturam omnia Lyden
 Certa signa canunt fide,
 Et laurus, fragili dum crepitat sono,
 Et mota tremulo lumine palpebra,
 Et presaga futuram
 Mens ob letitiam micans.
 Sum felix, (Neget hoc inuidia vt lubet)
 Felix, & Superis gratus, vbi ad preces
 Praesto est spes mea Lyde,
 Et Lyda comes it Venus.
 Salue magna parens. Te placidam precor,
 Qualis punicea cum redeunt rose
 Calo laberis alto
 Vt latam sobolem pares.
 Tanc cantu volucres aëra personant,
 Exultant pecudes, stat pelago quies,
 Dum natura parentis
 Aduentum celebrat suæ.
 Tu mundo renocas cuncta, nec interit
 Quidquam, cum pereant omnia, dum genus
 Vnumquodque perennas,
 Et rerum seriem fues.
 Munus quod proprium Numinis est tui

Posco, fac maneat fœdus amantibus,
 Et mi fructus amoris
 Ut sit perpetuus faue.
 Sic canos capiti, sic animo graues
 Abstergam penitus sollicitudines,
 Nec sœmenta inuenta
 Deerunt latus ubi est amor.

III.

Sed quò mens abit? Ab totus inhorruï,
 Ut Gallus Phrygiæ flamine tibia.
 Nostro Numen amoris
 Certè Numen obest graue.
 Inconstans Venus est, & Veneris puer.
 Ludunt me vigilem somnia, dum spei
 Plenum fallit imago
 Facti quod fieri velim.
 At nec iam lacrymis, aut precibus locus.
 Irata est Dea. Nil me miserum, aut mea
 Curat carmina Lyde,
 Sœuas quæ moueant feras.
 Crudelis, ad eòne excrucias tuos?
 Nos vanam augurijs elicimus fidem,
 Lasciuum illa repenti
 Riualet fouet in sinu.
 Quem spernens alios quæret adulteros,
 Et mox hinc alios, inde iterum nonos,
 Nulli fida, sed æquè
 Vno omnes spoliatis modo.
 Fallax blanditijs, ambrosia regit
 Virus vipereo sanguine tetrus.
 Raro hoc piscis ab hamo
 Prærosa fugiet dape.
 Me peccasse pudet. Fas iuuenem tamen

Sic pec-

Sit peccasse semel, sim modo cautior,
 Bis tentata Charybdis
 Mersam ne rapiat ratem.

IIII.

Tu verò huc vetulam fer puer amphoram,
 Et vinum cyathis funde capacibus.
 Vno pellere curas,
 Lydenque ex animo iuvat.
 O dulcis liquor, ò nectaris aurei
 Succus, rore sacro viscera permeans,
 Quanto suavior undis
 Humanum recreas genus!
 Ast etas miseri dura Promethei
 Plaustris impositas circumagens domos,
 Nigrisq; abdita siluis,
 Nec multo melior feris,
 Agrestes paribus cum cyathis dapes
 Ornabat patula strata sub arbore, &
 Farctam glandibus aluum
 Crudo flumine proluens,
 Donec frondiferis Euius in ingis,
 Et campis habitans fertilibus Ceres,
 Vitem repperit ille,
 Hac fruges docuit bonas.
 Tunc vnda periit fama Acheloïe,
 Nec priscam tennere arbuta gloriam.
 Messem Iuppiter ipse
 Dodona antehabuit nouam.
 Tunc vitis varijs culta laboribus,
 Atque ingens segetum cura, nec amplius
 Has impune capella,
 Aut fœdi attigerint sues.
 Non illa pecudum delicia manent

Morsus, prò scelus, at nos melioribus
 Aequum absumere labris
 Frugesq; & pecudes simul.
 Salve Bacche pater Nysigena, Euiè,
 Salve, fas mihi te dicere, sed nefas
 Siccis dicere labris
 Fontem latitiae Deum.
 Fecundos igitur da calices puer,
 Bacchum ut ritè canam. Largior affluet
 Prompta copia lingua
 Quo plus ebiberim meri.

V.

At lauros edat, & pallidulus labris
 A scraeis aliis fontibus irriget.
 Nymphas non ego damno,
 Sed Baccho capior magis.
 Nec factis aliud dicere, nec velim
 Frontem composito fingere. Quin procul
 Absit gloria vulgi,
 Ipsi dum sapiam mihi.
 Nam quò nobilium gloria fontium,
 Muscosique lacus, & vaga flumina
 Quotquot Gracia magnis
 Celo laudibus extulit?
 Delectant oculos ista quidem meos,
 Atque aures placito murmure personant,
 Sed quò carmina seris
 Pangam digna nepotibus,
 Huc optem latices Bacche pater tuos,
 Tu venas aperis mollibus aestuans
 Per praecordia flammis,
 Nec torpere finis gelu.
 Tunc nec pauperie discretior graui,

Nec

Nec vanis populi ducor honoribus,
 Non me purpura regum,
 Non belli strepitus mouent.

Quis thyrsum mihi det? O ubi Thyiades,
 Silenusq; senex, & Satyri leues?
 Clara voce Cytheron
 Plenis intonat auribus.

Te Lenæ sequor seu libet Ismaron
 Instrare, & gelida frigora Thraciæ,
 Seu quâ decolor Indus
 Eois calet ignibus.

Te Nyssa aërys aspicit in iugis
 Vinctum pampineis tempora frondibus
 Curru iungere tigres
 Assueto dociles ingo.

Nil mortale inuat. Tu quoque perfide
 Mater quem peperit perfidior, vale.
 Non me seu Cupido
 Flammas conficies nouis,

Nec qua castra semel iure perhorru
 Desertor repetam. Tu modo tu puer
 Mitis dona Lyæi
 Vt non deficiant caue.

VI.

Sed iam sideribus cincta nitentibus
 It celi medio Cynthia vertice,
 Et sopita quiescunt
 Alto cuncta silentio,
 Nec me peruigilem sic epula iuuant,
 Et Bacchi liquor, ut non animum oscupet
 Inter vina recurrens
 Bacchi blanda soror Venus.
 Extremus superest nunc igitur labor.

Ut, primum media noctis, & alterum
 Somni pocula libans,
 Totum conficiam cadum.
 Somnus cum placida noctis adest quies
 Defessum varijs antè laboribus
 Clausis mulcet ocellis,
 Nec curis aperit viam.
 Somnum non modici pocula Lesbij
 Adducunt. Procul hinc tunc procul improbum
 Pellam potus amorem,
 Quem siccus vereor magis.
 Siccus ne peream, fer cyathos puer.
 Siccis multa Deus proposuit mala,
 Quorum obliuia mentem
 Et somno, & subeunt mero.
 Lethe non aliam Manibus admouet
 Vim tracti fragili per Styga cum rate
 Ad Plutonia regna
 Compulso properant gradu.
 Ipsi nos faciles lusimus hæctenus
 Versus, iam titubans hesitat ac labat
 Vdo lingua palato,
 Et vox immoritur labris.

VII.

Sed quenam tenebris cineta silentibus
 Illudunt animo somnia turbido?
 Furuis somnia pennis
 Quæ circumuolitant caput?
 Hanc noctem placidi munere Liberi
 Sperabam positis ducere sensibus,
 Qualem rite sepultis
 Adfert perpetuus sopor.
 Sperabam, (quid enim spes sibi credula

Non

Non fingit?) quoties sed ferus ab meas
 Spes delusit inanes
 Gaudens insidiis Amor?

Hæsterna teneris luce sub ossibus
 Torrebat miseris flamma iecur modis,
 Quam restinguere Lyde
 Tunc nulla voluit prece.

Securo at penitus compositum toro,
 Inflatumque mero, nec memorem mali
 Ah fallax quibus ille
 Aggressus puer artibus?

Qui postquam imparibus vincula amantibus
 Iniecit, graviter discruciat ferox,
 Et nec rore cicada,
 Nec nostris satur hic malis.

Stabat marmoreas vincita papillulas
 Inuitans me oculis ipsa loquacibus.
 Nec iam somnia visa,
 Sed Lyden manibus tenens,

Et multo quatiens pectus anhelitu,
 Latabar, volucrum citius Notò
 Fugit vana voluptas,
 Mansit perpetuus dolor.

Nam si nec tenebris vlla datur quies,
 Cum mutas pecudes, cum rabidas feras,
 Obscenasque volucres
 Grata somnus obit vice,

Quid tentem miser? Ah nec Tityon (reor)
 Exercet gravius supplicium, ferus
 Rostro vultur adunco
 Immortale secans iecur.

At forsán magicis solvere cantibus,
 Aut herbis poterit saga latentibus.
 Sed Medea neque istis
 Spem figi sinit artibus.

Z. 5

Qua

*Que cum nil domina profuerint sua,
 Quis nunc me miserum quis manet exitus?
 Heu mors sola lenabit,
 Aut certe melior Deus.
 At fractos utinam sene puer tuos
 Arcus, & validis tela sine ictibus,
 Te que immane dolentem
 Exincta videam face.*

VIII.

*Sed cur immeritum stulte Cupidinem
 Damnas? Nec puer hic, nec pueri nocet
 Mater. Desine falso
 Culpam obtendere nomine,
 Et quod iam perijt tu tibi perditum
 Ducens nequitia pone modum tuae.
 Nunquam incommoda deerunt
 Si nunquam abstineas malo.
 Jam lusum satis est, iam grauioribus
 Exercens animum nauiter artibus
 Cursum flecte, malamque
 Freno frange licentiam.
 Tarpi qui nimium deditus otio
 Insanis miser indulget amoribus,
 Nec se colligit unquam
 Menti praesidium parans,
 Is tanquam fragiles sic alamos sua
 Messis suppositis ureret ignibus
 Diro concitus aestro,
 Ipse est perniciēs sibi.
 Fidi nunc igitur consilij tenax
 Obdura. Nec erit difficilis labor.
 Multo senior ille
 Quem nunc perpeteris volens,
 Qui te discruciat, te premit auxium.*

Conf.

Confide, & Superos auxilio voca.

Votis annuet equis,

Nec te destituet Deus.

Est mitis placidusque, est pius & bonus,

Nec quos condiderit non etiam fouet.

Quin amplectitur ultro,

Et molli gerit in sinu.

Peccanti grauis, haud ulterius tamen

Quam peccata manent. Dat venia locum

Cum peccasse fatemur,

Cum facti pudet & piget.

Nec tristes lacrymas, nec gemitum fuge.

Felix qui vitium corrigit. Est dolor

Quem sincera voluptas

Fausto subsequitur pede.

Ad Iohannem Berotium, Iurisconsultum.

LECTOR meorum candide versuum

Te omnes Beroti per Superos rogo,

Per regna Musarum, per omnem

Aonia resonantis aulam,

Phœbique lauros, atque edera tenax

Germen virentis, ne nimio procax

Amore delinquas, meas qui

Sis aliquid ratus esse nugas.

Nec fonte sacro proluimus labra,

Nec efficaci in gramine duximus

Somnos, ubi Parnassus ingens

Nubifero petit astra dorso.

Vinant beati larga quibus dedit

Natura partam sponte scientiam,

Prodisse quos credas stupendos

Matris ab uberibus poëtas.

Nobis pusilli rivulus ingeni

Aren-

*Arente serpit languidus alueo,
 Nec ore sublimi superbas
 Spiritus eiaculatur auras.
 Antiquioris, sed sapientia
 Laudator aquus, seu numeris potens
 It Flaccus attentas per aures,
 Pindaricæque ruunt Camena,
 Ut flava pratis mella legunt apes,
 Quodcumque visum est sedulus aufero,
 Meosque id auertentem ad usus
 Instruit alterius supellex.
 Hos amulari quis, precor, abnuat?
 Quare relictis tu quoque rinulis
 Accede quâ fontes benigni
 Uberibus spatiantur undis,
 Nec nostra miti carmina postules,
 Sperans futurum me duce peruium
 Pronumque callem quo disertus
 Pierios penetres in hortos.
 Ætas & ipsis ingenijs nocet,
 Priora mutans deterioribus.
 Vicunque colluctere, priscis
 Inferior tamen vsque cedes.*

Ad Deos Poëtarum præsides:

EIA sonoram fer puer huc lyram,
 Lyraeque acutas adijce tibus.
 Fer vina, funde unguenta nardi
 Deliciis locuplete cornu.
 Adsint amœnis lilia cum rosis.
 Serpat nitentes lata edera in comas,
 Laurumque, pallentemque myrtum
 Compositæ impediunt coronæ.
 Vestras Camena carminibus nouis

Vulga-

Vulgare laudes fert animus. Neque
 Te Phœbe, te virgo silebo
 Multiplici memoranda ab arte,
 Seu bella tractes horrida, & impium,
 Ferox in hostem iustitiam iuves,
 Seu bella componas, & urbes
 Moribus instituas honestis.
 Canamque Bacchum, & te quoque Gratia
 Qua casta castis iuncta sororibus
 Iocisque, ludisque, & choreis
 Perpetuam recreas iuventam.
 Quotquot beatas incolitis domos
 Parnassus altum findit ubi aethera
 Saluete Di, Diuæq₃, terra
 Praesidium, columenq₃ cali.
 Vestris adauctum nuper honoribus
 Non esse vestri sit memorem nefas.
 Fuistis omnes. una rite
 Omnibus hic statuetur ara.
 Cadens opimas saepe ubi victimas,
 Placansque Numen, non sine gaudio
 Festis coronatus diebus
 Pierios modulabor hymnos.
 Per vos honesto perfruor otio,
 Cui non arenas pratulerim Tagi,
 Non quidquid immanis voraci
 Voluitur Oceani sub vnda.
 Per vos quieto pectore turbidos
 Vulgi inmultus nil moror improbi,
 Solisque, secretus sub antris
 Naiadas Satyrosque canto.
 Nec eruditis displicet auribus
 Non inuenusto carmine barbitos,
 Quaecunque diffundat per auras
 Verba meo modulata plectro.

In

In Philippi Regis ad Fanum Quintini in
Veromanduis victoriam.

O Digna tanto progenies patre,
Aniſq; totaq; Auſtriadum domo,
Sublimium fecunda regum
Qua imperio moderatur orbem!
Magnis parentum laudibus emines,
Quas grata ſemper poſteritas colet
Seu pacis enarrentur artes,
Et placida ſtudium quietis,
Seu cura belli, & rebus in aſperis
Spectata virtus, fulminis in modum
Aduerſa perumpens acuto
Omnia corripiente ferro.
Sed nec cruentis inclita preliis
Erepta regno Hiſpania Barbaro
Maiora de Mauris merenti
Conſtituit proano tropæa,
Magiſue patrem nobilitat tuam
Illuſtre victa nomen ab Africa,
Nouuſque perlustratus orbis
Herculeo penitus labore,
Quam teruentis funera Gallie
Nulli antè partis nuper honoribus
Ad aſtra ſublimem perenni
Concelebrant decorantque laude.
Gens inquieto concita ſpiritu
Quaſcunque nobis antè parauerat
Turbas ita eludebat arte,
Perſidiaque doliſque vires
Irreprehenſas Caſaris optimi,
Ut verſipellem Protea crederes
Mutare vultus, quò paratas

Callidus effugeret catenas.

*Sed qualis alis magnanimus Iouis
Ferox dolosam fertur in aspidem,
Nil fraude præstantis veneni
Mortiferum remorante rostrum,*

*Talem sonora te referam lyra
Philippe te te maxime Principum
Fregisse Gallorum proterua
Cornua cum sine clade victor*

*Fudisti apertis strenuus in iugis
Immensa paruis agmina copijs.
Quos Roma lauris anteponat
Scipiadum referens triumphos.*

*En ut superbo ducitur ordine
Captiua magnorum procerum cohors!
Io triumphæ acclamat omne
Vulgus, io, ter io triumphæ.*

*Gaudētque Diui, quæ pietas tua
Fidēsque cordi est, prælia fortiter
Pugnata, & hostili solutas
Perfidia scelerique pœnas.*

*Nulla ergo vi, nulla arte domabiles
Subuertis vrbes auxiliantibus
Dis flamma maturas ut errans
Per segetes agitata vento.*

*Eia. Secunda exorsus es alite.
Spes certa. Magnum nescio quid parat
Natura. Tu dignum memento
Principio imposuisse finem.*

*Pace inter Philippum Hispaniæ, & Hentium
Galliæ Reges inita.*

P*Ax leta terris, leta redit quies.
Gaudete Musæ, (Vester adest honos)
Gaudete, desuetiq; cantus,*

Et nu-

Et numeri, & redeant chorea.
 Tuq; alma Pallas, peruigil urbium
 Custos, repertis nobilis artibus,
 Qua conciderunt pacis artes
 Mitis & ingenij, repone.
 Quamuis vel ipso Marte ferocior
 Hastamque, scutumque, & galeam quatis,
 Sed Martis insano tumultu,
 Consilio tua fertur ira.
 Semper cruentis ille furens minis
 Cades atroces & rabiem parat,
 Tu bella ad optatum reducis
 Iustitia sociata finem.
 Sic perfidum olim aduersus adulterum
 Fanore vicit pars melior tuo,
 Vt cunque tutabantur hostem
 Blanda Venus Venerisque moschus.
 Et nuper equis foedera legibus
 Percussa nutu si fuerint tuo,
 Aeterna sint da virgo summi
 Consilium patris & potestas.
 Tandemq; vitis Bacche sator sacra,
 Ceresq;, Nymphaq;, & Satyri leues
 Reconditis prodite siluis,
 Linqute queis latuistis antra,
 Aprica lati visite pascua,
 Vt vestra tellus numina sentiat,
 Et summa dehinc frugum nouarum
 Copia fertilitate mira
 Commendet agros heu nimium diu
 Vasto inquinatos turpiter otio,
 Dum ruris instrumenta senos
 In gladios clypeosque belli
 Vertebat usus, dirus vt inclitas

Vassa.

Vastaret vrbes miles, & impios
Per damna, per cades iniquo
Conficeret domino triumphos.

Nam quid malorum non patimur breuis
Molles adornet laureola vt comas,
Et vulgus insanum stupefcens
In titulis hiet ac tropais?

Tanti innocentem funderc sanguinem,
Cognata ferro rumpere pectora,
Et mutua, quam bruta feruant,
Soluere amicitia tenorem.

At o sacraei Calliope chori
Regina multum huic difsimilem meo,
Rosaq³, confertamque myrto,
Necte (precor) capiti coronam.

Qua cinctus inter vina fodalium,
Nulli moleftus, commodus omnibus,
Poffim aurea cantare pacis
Multa bona, & mala multa belli.

Ad Pium quartum, Pontif. Max., qui
ante pontificatum Iohan. Angelus
Medices appellatus fuit.

QVALEM profundo vulnere faucius,
Supremus vrget lumina cum fopor,
Vitamq³ feftinantem ad vmbra
Vix tenuis remoratur aura,

Periculofe fentit opem malo,
Expertus artis fi medicus noua
Herede iam buftum parante
Reddat eum patria & propinquis,

Tali labantem praefidio pater
Tutaris vrberu o Pontificum decus,
Viresque, confuetumq³ fancti

Impe-

Imperij renocas vigorem.

Non Thessalis tu, tu neque Ibericis
 Vfus venenis, non ope Barbara,
 Qua Colchis optanti recoctum
 Restituit Socerum marito.

Sed prompta virtus, curaque diligens,
 Deoque plenum pectus, & integros
 Laudare, castigare prauos,
 Premiâque & meritos honores,

Pœnâsque iusta lance rependere
 Prudentis ars est Principis & boni.
 In publicis hac sola morbis
 Est panacea, nigrumque moly.

Hac arte præstans impiger Hercules,
 Quod pestilentis fœda licentia
 Exempla, quod lernam malorum
 Sustulit illuniemque tetram,

Proles supremi creditus est Iouis,
 Magnum ipse Numen scilicet & potens,
 Vindexque, seruatorque nostra,
 Tutor & assiduus salutis.

Vicunque credant hoc veteres, tibi
 Dat plena veri munera Numinis
 Collata de celo potestas,
 Quam meritis facis ampliozem,

Custos valentem sollicitus gregem
 Pascens salubri gramine, non lupos,
 Atros nec horrentem colubros,
 Non hiemes, rapidosue Soles.

Hinc Roma blando te videt & colit
 Jam lata vultu, iam posuit minas,
 Tutosque per campos quietæ
 It placidus Tiberinus vnda.

Macte ergo virtute optime Principum,
 Incumbe tantis laudibus, & novos

Nunquam fatigatus memento
Iungere praeeritis honores.

Ad Robertum Nobilem, Cardinalem

FORMOSA laurus qua Trivia manet
Educta Cyntho prominet arduo,
Aut lenis Eurota beata
Laude Deorum hominumque ripa
Dilecta docto surgit Apollini,
Dilecta musis, & Dryadum choro,
Magniq; tutela Tonantis
Eximios paritura honores,
Stat prorsus omni intacta periculo
In spem bonorum vota que Principum,
Qui gesta diffundant in aevum
Perpetuis memoranda fastis.
Lauro iuventus est similis tua
Robore, Divum cura, & amabili
Virtute sic prestans, ut omnis
Te colat ac veneretur aetas.
Gaudet senectus te iuvenem suis
Preferre canis. Invidia sine
Mirantur aequales, & optat
Vir similes sibi quisque natos.
Morum venustas, eloquij vigor,
Doctrina per se maxima, qua tamen
Tu plurimum illustras, adeptus
Omnia tam teneris ab annis,
Largis Deorum muneribus potens.
Sed iunctus acri est iudicio labor.
Fert uberem cultura messem
Fertile cum renouatur aruum.
Nunc magnus ergo creueris indies
Magis magisque. Insigne aliquid parat

*Natura, tam raris euntem
Principijs ut ad astra tollat.
Ad Gabrielem Faërnium Cremonensem, vetustis
austoribus corrigendis nobilem.*

GRATI vetustas officij memor
Caelo locatum credidit Herculem,
Quod monstra fatali labore
Sustulit indomitæque dextra.
Res magna sanè, dignaque Numine
Tanto, & supremi progenie Iouis,
Vel colla succrescentis Hydra
Ignibus & secuisse ferro,
Fœdis vel altos stercorebus bouum
Purgasse acervos diuitis Augiæ,
Aurique fecundis ab hortis
Hesperidum rapuisse mala.
Tuis Faërne illustrior est labor,
Notisque mundo gratior artibus,
Haud viribus constans, sed acris
Ingenio, vigiliq; cura.
Queis fretus armis, auspicio bono
Furatus hostis Barbariem domas
Non antè sic victam Latina
Dedecore opprobrioque lingua.
Hærebat aliè visceribus malum,
Suaque fixum mole medentibus
Ferebat horrorem, sub ipso
Crudius asperiusque ferro.
Tu pernicaci cedere nescius,
Hostilibusque audentior ab minis
Virtute vicisti probrosam
Flunem cariemq; tetram,
Solers nitore reddere pristino
Libros vetustos nobilium virum
Quicumque præluxere nobis

Ingenio

Ingenio, & locuplete lingua,
 Ut morte pressum si referant caput,
 Reddantq; dignam vindice gratiam,
 Maiore te censeri honore
 Arbitrio patiantur equo.
 Tu namque & illis concilias decus
 Quaeque ipse scribis non placeant minus
 Faërne Musarum sub antris
 Docte modos sociare chordis.

Ad Ioannem Moronum, Cardinalem, sacri
 Cardinalium Senatus principem.

Q ualis purpureo vere rubens rosa
 Cum Sol Oceano surgit amabilem
 Latè spargit odorem,
 Ac culti decus hortuli
 Inuitat teneras Naiadum manus
 Plenis cum calathis, aureolo & sinus
 Ornamenta Deorum
 Templis, aut epulis parant,
 Talis tu medio concilio Patrum
 Fulges eximijs clarus honoribus
 O virtute coruscans,
 Sacra gloria purpura.
 Quam partam meritis non tibi, sed geris
 Illis quos studio, quòsque opibus iuuas,
 Diuùm more, merendo,
 Aeternum meditans decus.
 Hinc ingens veterum turba olientium,
 Nec vero superans officiis nouos,
 Quorum vota benignus
 Letum ducis ad exitum,
 Ut vite varijs fluctibus obrui
 Sic te suspiciant Tindaridùm velue

Fessi sidera nauta
 Quos duri exagitant Noti.
 Sed portus miseris sis licet omnibus,
 Primum fida tamen dat Statio ijs locum
 Quorum nomen honestis
 Commendatur ab artibus.
 Quos inter Lyricis te numeris libens
 Laudarem modicus Melpomenes cliens,
 Sed nec Melpomene ipsa
 Ad laudes satis est tuas,
 Et virtus, operum quæ bene feceris
 Merces ipsa sibi, nec populi leues
 Curat turgida plausus,
 Nec falsum opprobrium timet.
 Quin quanto grauius comprimitur, sua
 Stans immota bonis pulchrior emicat,
 Vt Sol aureus atra
 Pulsa nube ferens diem.
 Quod Morone tua cernitur omnibus
 Exemplo, domita qui inuidia graui,
 Fortunaq̃, repulsis
 Clares insidiis magis,
 Nunc vno minor. At forte quid interina
 Si mutare parent Numina, tu sacra
 Tu spes altera Romæ
 Vt summum teneas gradum.

Ad Fortunam, allecto in Senatum Gulielmo
 Sirleto, Cardinale, viro optimo
 & doctissimo.

Fortuna, multis credita Calitum
 Angere catus, nec sapientia
 Obnoxia humana, nec vlli
 Imperio Iouis, aut Deorum,

Discede

Discede calo non tibi debito,
 Discede templis, nec loca pollue
 Sacrata Diuis qui merendo
 Perpetuos adiere honores
 Infida, fallax, ancipiti vice,
 Vbiq₃ turbans omnia, nec magis
 Constans quam inaequales procellae
 Hadriacis agitata ab Austris.
 Sed te tuumq₃ o instabilis globum,
 Rotaeq₃ gyros vsque volubiles
 Miretur obseruetq₃ vani
 Simplicitas miseranda vulgi,
 Vulgo remotus vir sapiens tuas
 Irridet artes. Cetera negligit,
 Agitq₃ se contenta virtus
 Perpetuum sine te triumphum.
 Sic ille magnis notus ab artibus
 Siretus, alti diues & ingeni,
 Virtutis explorans amussi
 Omnia, per solidos honores
 Propinquat astris. Inuideas licet
 Fortuna tanta perfida gloria,
 Liuore sed nil profuturo,
 Nobilior nisi ut ille toto
 Clarescat orbe, at tu pereas male,
 Tuumq₃ numen, nomen inutile,
 Vt cunque tam certo probatur
 Indicio superasse virtus.
 Quanto minaci sauior es manu,
 Tanto retundens fortius impetum,
 Contra renascentes chelydros
 Herculeo celebris duello.
 Vrge ergo inertes, desine fortium
 Tentare vires, quos Deus adiuvat,
 Quosque inter insigni Gulelmmum

Laude meis celebrare chartis
 Aequum & decorum est. Cernite cernite
 Crescentem, ut aquet pro meritis decus,
 Victaq; fortuna superbum
 Erigat eximius tropaeum

In Iohannis Goropij Becani Ori-
 ginum libros

Becane, nostris Atuatikos docens
 Regnasse terris, flumine nobili
 Qua Scaldis obluetur ingens
 Oceani violenter undis,
 Quaque illa iactis molibus arduis
 Anversa litus promouet, vrbius
 Regina quas Fors, & beato
 Mercurius locupletat auro,
 Non quo priores historiam ferè
 Finxere pacto tu quoque somnias
 Portenta, qua narrante matre
 Attoniti stupeant alumni,
 Nec sola nosti Pergama Achaicis
 Vastata flammis, quo referunt genus
 Vulgata qui tantum sequuntur,
 Nec propriam meruere laudem;
 Priscas sed artes doctus, & ingeni
 Prediues, almae Palladis in sinu
 Nutritus Ascræis sub antris,
 Thræicio meditata vati,
 Et sacra Mosis tradita dum pius
 Seruas ab alto tanquam Helicen mari,
 Das vela ventis, & secundo
 Peruolitas vada salsa cursu.
 Nec vasta Syrtis, nec breuia hic tibi,
 Aut monstra firmae que metuas rati,

Quam

Quam Castorum tutela fulgens
 Omnibus eripiet periculis.
 Visenda tellus quam vacuis sibi
 Delegit oris ille hominum parens
 Cum numinis placasset iram,
 Fœdâq; diluuiis apertis
 Cessisset agris. liber enim metu
 Formosâ quamuis arboribus inga,
 Quâ Caucasus consurgit ingens,
 Et scopuli munitantur astris,
 Dilectâ dudum, & parca quibus salus,
 Mutare querens mitibus aspera,
 Reliquit, & subiecta cernens
 Flumina, triticeosque campos,
 His sedit aruis, hæc coluit loca.
 Hinc Bactra coctis inclita frugibus,
 Margusque, Iaxartesque, & ille
 Vndisono ferus Oxus amne,
 Quem tauriformis nomine consecres
 Vallemq; Parnisi ad Superos feras,
 Nyssamque, felicemque Merum
 Nectareo celebres liquore.
 Occurreret illic vitifator senex,
 Quem rite multis indigetes modis,
 Tot nominum splendore clarum
 Quot varia meruere laudes.
 Is te madentem muneribus suis,
 Vinctumq; sacro tempora pampino
 Admittet umbrosis in antris
 Cum Satyris lembusque Nymphis
 Arcana rerum discere, nec bene
 Digesta prisca tempora seculi.
 Quæ conditor narrabit ipse,
 Ipse suos referet nepotes
 Latè per orbem nomen in ultimas

Sparsisse

Sparfisse terras, fanigenas tamen
 Virtute prestantes anita
 Precipuo recolens honore.
 Quos inter Argiuum inuidia graui
 Cecolatentes Cimmerios specis
 (Sic iussus) educes Averno,
 Ad superas animosus auras.
 Tu sacra genti, tu solitum decus,
 Et iura reddes, nec sine Numine
 Ritusq₃, laudatósque mores,
 Et veteres renocabis artes.
 Quid regna dicam condita dum pijs
 Nituntur armis Barbariam ut doment,
 Et Marte freti, & Martis acrem
 Harmonia moderante bilem?
 Confide. Quò non visida te ferat
 Virtus? Sequentur Cimmerij ducem.
 Quacunque precedes, malásque
 Haud iterum metuent tenebras.
 Iam Dacus asper, iam rigidus Geta,
 Iam paret audax Sarmata. Quid Saca?
 Quid Saxones? Jam nota Thule
 Nouerit & genus, & parentes.
 Ipsa illa tantis inclita laudibus
 Accedet ultrò Gracia, originem
 Spartaq₃, Athenarumq₃ iam nunc;
 Ad Scythicas referens pruinas.
 Sed heus paterni te renocant Lares,
 Ortique Cymbris Atuatíci. Ratem
 Huc flecte. Quantumuis superbo
 Materie satis est triumpho.

In Gregorium x i i i. Pont.
Opt. Max.

QUID me Melpomene iubes
 Desuetam manibus prendere barbiton,
 Ac tristi senio grauem
 Cantandis operam ludere versibus?
 Cur me sollicitum tenes?
 Non idem Genius, non eadem manee
 Aetas, nec leuis est senex
 Si tentet iuuenem quod deceat nota.
 Urges propositum tamen,
 Et quanquam emeritus non teneor nouis
 Desudare laboribus,
 Vis ut militiam sponte sequar tuam.
 Agnosco dominam lubens,
 Agnosco auspicia, & te veneror ducem,
 Nec iam fert reprimi procax
 Abrumpens tacitum lingua silentium.
 Sed quem precipua canam
 Dignum laude virum? Qui vice Numinis
 Qua terra patet ambitus
 Celestes animas corporibus datas
 Celesti imperio regens,
 Ut quisque est meritis premia dat bonis,
 Ponit supplicium malis,
 Hos damnans Erebo, hos Elysio beans.
 Quid sublimius hoc gradu?
 Supremi solio quis propior Dei
 Quam cui ipse Deus
 Ut munus peragat quod proprium Deo?
 O diuina benignitas!
 O quantis animi perfruihur bonis
 Qui Christo dedimus fidem!

Nam

Nam quāquam variis (res hominum ut ferunt)
 Simus criminibus rei,

Quos peccasse pudet, quos bene penitet,
 Si mystas adeant sacros,

Si fassi ingenuè quidquid erat mali
 Submissè veniam petant,

Nec Sancti renuant arbitrio viri
 Quin pœne faciant satis,

Quo mens cunque modo lubrica concidat,
 Non lapsus facilis magis

Quam pax, & placidi gratia Numinis.
 O pronum ad Superos iter!

Quod pravis (uti fit) moribus obstruens,
 Si tangat mea me salus,

Conuersis studijs mox referem mihi.
 Nec quisquam dubitet velim,

Cum non dissimiles esse videt sui
 Qui noxa caput eximunt.

Vult Christus sit homo namq; homini Deus.
 Qui Petrum sibi deligens

Sacrati imperij quem feceret ducem,
 Hoc illi decus obtulit,

Hoc seris etiam ex ordine posteris,
 Et quotquot placitis sibi

Mandarent eadem munera posteris.
 Hec hac illa potentia est,

Quae quondam geminis tradita clauibus
 Qua calum petitur via

Occludit geminos atq; aperit polos.
 At tu maxime Gregori,

Qui Romæ pater, & tot pater urbium
 Nunc Petri solio sedes,

Nec tantum titulo fronte tenus Petrum,
 Sed cura & studio refers,

Intentos oculos atque animum gerens

Quò

Quò te cunque necessitas,
 Et ius, & ratio atque officium vocant,
 (*Quae vis est sapientiae*)
 Sortem noscet tuam. Non gladiis opus,
 Non aut curribus, aut equis,
 Aut fidis tumidum per mare nauibus.
 Vna est Religio, tuis
 Quae nitens humeris ut venerabilem
 Te magnis quoque regibus
 Reddit, sic etiam viribus instruit.
 Hinc omnis tibi copia,
 Hinc res, hinc honor, augustaque dignitas,
 Quam flexo veriti genu
 Sacratibus pedibus figimus oscula.
 Hanc supplex igitur cole,
 Cui debes aliquid quod tibi supplices
 In te spem statuunt suam.
 Hanc quaque potis es strenuus exere,
 Nullus restet ut angulus
 Quò Christi rigida non penetrent Cruces.
 Sic ardens pietas inbet.
 Coepisti bene. Sed nil satis est viro
 Forti, grata nec impigro
 Si quid summa operis defuerit quies.
 Nec summam tamen, hic tibi
 Promitte ante obitum, quem reparas enim
 Mundum nactus es, en, nouum,
 Lustratumque aliis sideribus globum.
 Sanctas huc pius inferes
 Leges, hic populos moribus imbues,
 Ac falsos abigens deos
 Romana institues indigenis sacra.
 Euge o Pontificum decus.
 Coepere auspiciis haec fieri bonis.
 Ipsi, en, munera deferunt

Lappo-

Iapponum proceres, longaque concutis
 Emensi a quora puppibus
 Voluunt se genibus sancte pater tuis.
 Tu lato recipis sinu,
 Atque hac digna piis palma laboribus,
 Pro qua sollicito, ut decet,
 Mox celo dabitur pulchrior altera.

In Carolum Borromæum, S. R. E. Cardinalem,
 Archiepiscopum Mediolanensem.

QVI claros celebret viros,
 Nec laudes canat, ô Pontificum decus,
 Et certa insubria salus,
 Borromæe tuas, non aliter facit
 Quam qui nox ubi inhorruit
 Celi respiciens pallida sidera
 Lunam negligat auream,
 Aut Soli faculas præferat igneas.
 Cur ergo te etiam mea
 Laudatis aliis præterijt lyra?
 Laudo laudo equidem lubens,
 Nec parcus nimium, (crede) nec inuidus,
 Quos possum, at similes tui
 Si qui sint animum qui subeant meum,
 Mirari soleo magis.
 Tu, quem non agitat laus neque gloria,
 Seu vox faucibus hæreat,
 Seu pravo titubans deficiat sono,
 Miranti veniam dabis.
 Mirantem reficit dulce silentium,
 Dum tanquam attonitus stupens
 Virtutis speciem suspicit ardua.
 Pulchro scilicet indidit
 Vim natura potens ut sit amabile,
 Ac mentis penetrans sinum

Extra

Extra se positos alligiat sibi.
 At nil pulchrius inclita
 Virtute à Superis est homini datum.
 Quam cum moribus exprimas,
 Incessuque graui atque habitu probes,
 Cum fronte atque oculis geras,
 Ac vana, ut speculo, ipsius imaginem
 Toto corpore praeferas,
 Hinc ardens amor ille, hinc studium tui,
 Vt quacunque feras pedem,
 Sacra cen videat plæbs pia fercula
 Pompe, te venerans simul
 Et flexo capite & poplitibus colat.
 O priscis quoque seculis
 Equandam eximia vim reuerentia!
 Te non turba satellitum
 Commendat populo, non comitum frequens
 Seu praetor dominum cohors,
 Seu longo sequitur cominus agmine.
 Virtus maxima maximis
 Sola est quæ celebrem reddit honoribus.
 Tu vero te humilem, ut facis,
 Demissumq; geras. Cum premitur, statim
 Multo illustrior eminet,
 Vt Sol cum nebulis exeruit caput.
 Et quid non pateat tui
 Fulgoris radiis? Non ego imagines,
 Aut priscum referam genus,
 Nec dicam geminos gratus auunculos.
 Quorum hic militia caput,
 Regum bella gerens, victor & hostium,
 Faustum rettulit exitum.
 Hic verò à teneris deditus vnguibus
 Sacris officiis puer,
 Perfunctus variis inde laboribus,

Supre-

Supremum obtinuit gradum,
 Sacratique potens imperij nouum
 Fastis inseruit decus
 Cum sanctæ tribuit ius tibi purpura.
 Magna hæc lumina, quæ piæ
 Querenti tenebras inijciant manum,
 Sed quæ Fors sibi vindicans
 Fert his, fert aliis, sepe etiam malis.
 At quæ munera sunt Dei,
 Prudens simplicitas, nudaque veritas,
 Constans religio & fides,
 Mens inuicta manens, raraque castitas,
 Et semper vigilans labor,
 Elucent magis, atque aspicientium
 Ne fallas oculos vetant,
 Quas Christus comites cum tibi innexerit,
 Vt nil Ambrosio minor
 Tot setam populis Insubriam regas,
 Ac Romana ferens sacra
 Diuinis animos legibus instruas,
 Quò celo teneant viam,
 Cur non te venerer, mirer, amem, colam?
 Vt quo carior es Deo,
 Hoc per te citius promerear Deum.

Ad Iohannem Franciscum Bonhomium, Episcopum
 Vercellensem, Caroli Borromæi, Card^{lis}, Ar-
 chiepiscopi Mediolanensis, & Gregorij
 XIII. Pont. Max. funera lugentem.

LVGESIAM nimium diu
 Franciscæ, & lacrymas fundis inutiliter,
 Quæ nec proficiant tibi,
 Functisque, ut redeant, multo etiam minus.
 An credis placitum Deo

Vt lon-

Ut longa celebres funera nania?
 Vitam cui voluit dedit,
 Vitam cui dederit cum volet auferet.
 Res nostra his agitur modis.
 Mortales sumus, et nomine dicimur,
 Quem Sol cunque reuexerit
 Ut summū fieri posse pates diem.
 Quo nos siue necessitas
 Cogit, seu ratio, seu vocat arbiter
 Rerum maximus omnium,
 Mortem cur aliis, cur metuam mihi?
 Mors nullum obijciat malum
 Si quam transierim vita fuit bona.
 Tu quos compositos doles
 Cum semper fuerint moribus optimis,
 Virtutis studio pares,
 Ambo pontifices; hic Latij caput,
 Hic omnem Insubriam regens,
 Atque hic Ambrosiū, nec minus hic Petrum
 In corde atque oculis ferens,
 Absistant lacryma. fuit eos mori,
 Inuit plurima perpeti,
 Postquam non alia est ad Superos via.
 Quin si tristitia modum
 Non pones sapiens, plangere mortuos
 Vno quem satis est die,
 Ne tantum Superis inuideas decus,
 Neue ipsis Superos vide.
 Vtrumuis facias; non bene conuenit
 Quem campis in Olympicis
 Exercet pugilem conspicuus labor,
 Non pugnam ancipitem timet,
 Non castus, lateri ac temporibus granes.
 Spes & laudis amor vetant
 Obiectis reprimi fortem animum malis.

Cui quisquis fauet assidens,
 Constanti, intrepido, cedere nescio,
 Quamuis aspiciat lubens
 Intentos oculos, horrida brachia,
 Consertas manibus manus,
 Exoptat tamen, & mente Deos rogat
 Non longa nimium mora
 Victori meritam cedere gloriam.
 Sic qui conspiciamus pios
 Luētantes Stygijs cum Furijs viros
 Latemur volo perfidis
 Quod sese obijciant fortiter hostibus.
 Sed quos haud patimur mori,
 Vt summam egregio, quod bene cœperint,
 Imponant operi manum,
 His intercipimus debita prœmia.
 At quanto melioribus
 Qui celo potitur perfruitur bonis
 Quam qui vicerit Isthmia,
 Sed victus vitijs ipse perit suis?
 Non illic apium viret,
 Pallentesq; olea, canaq; populus,
 Non pinus Cybelæ sacra,
 Aut myrtus Veneri, laurus Apollini,
 Non palmæ nitor ardua,
 Herbarumq; alia, & copia frondium,
 Ornandis habiles comis,
 Quas vanis celebrat Græcia laudibus,
 Cum sit putidius nihil;
 Sed concors amor & gratia Calitum,
 Sed pax certa, sed otium,
 Et secura quies, almâq; faustitas.
 Longe absunt labor, & dolor,
 Et spes, et metus, & turbida gaudia.
 Non tristes querimonia,

Non

Non intemperies aetheris ignei,
 Dites sollicitans heros
 Ne frugi, aut pecori, neu male sit sibi,
 Non vis ac dolus hostium,
 Non turbant alia, aut impediunt mala.
 Nam quid deesse potest quibus
 Adiunctis sibi iam sit Deus omnia?
 Qui caliginis horrida
 Obseptos tenebris nunc oculos fugit,
 Sed quos post obitum sacris
 Letos intulerit Calicolum choris,
 His se totum aperit volens,
 Et rerum species detegit aureas,
 Quas magno fonet in sinu,
 Et coram memori pascit imagine.
 Hac est vera beatitas,
 Hac vera & solida vis sapientia,
 Nil nescire quod aut fuit,
 Aut est, aut fuerit deniq; postea.
 Cuncta vno intuitu patent,
 Et cunctis fruitur qui fruitur Deo.
 Sunt ergo & viola, & rose,
 Sunt gemmae & lapides, pictaq; marmora.
 Est auri, est eboris decor,
 Quo muri duplices, & platea nitent.
 Porta stant adamantina,
 At valvae viridi ornantur iaspide.
 Hi festos celebrant choros,
 Hi voce & cithara carmina temperant,
 Pars curua recinunt lyra.
 Tum laetis resonant atria plausibus.
 Ad quae tu quoq; gaudia
 Pleno cum properes qua potis es gradu,
 Tritamq; inuenias viam,
 Quam fecere pi & Carolus & cito

Post hunc Gregorius pede,
Euge, insiste lubens, nec lacryma morans
Imnectant. Veniet dies

Quo desiderij finis erit tui,
Et quod nunc bene feceris,
(Nam quò perpetua sollicitudines,
Si nulli probitas bono est?)

Tanta dignum opera tunc pretium feres.
Quin si me comitem velis,
Impar sum meritis, ponè sequor tamen.

Ad societatem sanctissimi nominis Iesu.

O Grata celo sancta sodalitas,
Rex regum Iesus nomine quam suo
Illustrat exornatq³, toto
Ut celebris memoreris orbe,

Non orbe dico quem veteres aui
Norant minorem dimidio, male
Truncatum, & angustis coactum
Limitibus, nec adhuc reiectum,

Quod vstus illic Solibus, hic niue,
Negaret aptas hospitibus domos,
Nec torridam fas esset ulli

(Sic perhibent) superare Zonam,
Sed orbe toto prorsus & integro,
Quem belluoso dum volitant mari
Vtroque porrectum sub axe
Magnanimi reperere Iberi.

Quorum secuti turgida lintea,
Pura sed omni mente cupidine,
Pulchro nec argento, nec auro,
Nec nitidis inbiante gemmis,

Armis vt illi sceptrum potentium
Fregeret regum, fluminaq³, & lacus,
Portusq³ vicinaq³ gentes
Indomito subiere ferro,

Sic

Sic vos inermes, impavidi tamen,
 Casta inferentes indigenis sacra
 Hac impios cultus, & omnem
 Barbariem pepulistis arte.
 Qui namq; vera luce carentibus
 Fas esse notum, vel potuit nefas?
 Turpi volutabantur antro
 Cimmerijs medijs tenebris,
 Clausis retenta ceu caucis fera,
 Edenda si que ad munera publica
 Servantur, ut damnata fulva
 Corpora dilacerent arena.
 Quo deprehensos tam misero in statu,
 Ut mente bruta non minus impia
 Committerent quam saevus olim
 Antiphates, genus aut Cyclopum,
 Sanastis, at non cantibus Orphei,
 Liniq; nec qui moenia condidit
 Thebana, facundiq; voce
 Mercurij, fidibusq; Phœbi,
 Fida sed alma vi Sapientia.
 Quae missa ab alto vicit ut haecenus,
 Sic vincet aeternoq; tandem
 Omnia subyciet parenti.
 Qui vos ministros quod sibi legerit
 Res gesta clamat, clamat & exitus
 Spe maior, adductis opimo
 Tam cito tot populis triumpho.
 Quos, ante necdum nomine cognitos,
 Portare Christi nunc dociles iugum
 Miramur, ingenti remixta
 Letitia simul & stupore,
 Sed quid volenti non facile est Deo,
 Deiq; Verbo, virgineo satum
 Quod ventre prognatumq; nostri

Credimus ad generis salutem?

*Hic ille Iesus progenies patri
Equana, calo quod fuerat manens.
Humana sed de matre sumpsit
Membra, viam referans Olympo.*

*Hic ille, cuius nomen amabile
Vi vestra complet pectora, sic sacro
Prorumpit exundans ab ore,
Assidua coliturq³ laude.*

*Nec parua laudi gratia, nam pijs
Aspirat orsis omnipotens Deus,
Firmatq³ quas res cunq³ nata
Suspicio geritis secundo.*

*Nec de receptis gloria Barbaris
Est maior illa quam domiti dabunt
Caluig³, Luteriq³, & omnis
Colluuijs simul impiorum.*

*Fremant superbi, nec teneant minas,
Bellumq³ cadesq³, & rabiem parent,
Causamq³ quam ius damnat equum,
Vi vetitis tueantur armis,*

*Vos ista prudens simplicitas, bene
Morata, sese nec leuis efferens,
Defendet insontes. At ipse
Se rabidus male perdet hostis.*

*Qui quo cruentus saurierit magis,
Plus inde damni comperiet, videns
Vicisse quos victos putarat,
Et cineri superesse vires.*

Ad Iohannem Richardottum.

IN SOMNEM nuper cum me nox atra teneret
Versantem vacuo languida membra toro,
Qua licet inuitis scripsi solatia Musis
Farnesi mastus funere magnanimi,

Richar-

*Richardotte tui paruum cape munus amici,
Vt minuas luctum maestus & ipse tuum.*

*Epitaphium Alexandri Farnesij Parmæ & Placentiæ
Ducis , ac prouinciæ Belgicæ gubernatoris.*

SISTE gradum , propius quicumque accesseris hospes,
Quæq; velim paucis accipe versiculis.
Hoc tegitur tumulto, fama licet impleat orbem,
Et civis est, belli qui modo fulmen erat,
Fortis Alexander Farnesius ille, Quiritum
Progenies, priscos equiparans atanos,
(Quo tu Parma potens, quo pulcra Placentia tanto
Principe conspicuum fertis in astra caput)
Nec minus Austriadum materna stirpe coruscans,
Maximus unde illum Carolus ornat auus,
Carolus ingentes nactus tot ab hoste triumphos,
Tam bonus imperio quam pietate potens.
Quas, aliâsque inter laudes non ultima, quod te
Heredem genuit diue Philippe suum.
Pro quo bella gerens Farnesius acer in armis
Restituit valida Belgica regna manu,
Restituit tibi te Lutetia certa ruina,
Optatam subito cum tulit vltor opem.
Nec tantum hæc vni victoria profuit vrbis,
Parta fuit regno qua tibi parta salus.
Profuit & Christo, cuius tot onilia latè
Errabant seuis obuia præda lupis.
Ipsè suos relegens numeros septisque reponens
Muniuitq; bonos, impediit que malos.
Talibus incumbens, iam fractus membra labore,
Nuper & accepto vulnere debilior,
Occidit immaturus adhuc florentibus annis.
Sed nullam seruant inuida fata diem.
Nec moritur moriens cui fama & vita supersunt
Æterna, emeritæ premia militia.

Nil

Nil igitur lacrymis opus, aut singultibus ullis.
 Turpe quid in magnis nania funeribus.
 Vos mihi Francorum proceres, quorum unica cura
 Est Deus, & regni religiosus amor,
 Hunc celebrate ducem, vita quem prodiga virtus
 Hostiles toties frangere fecit opes.
 Palma hac in medio est. De qua decerpere ramum
 Qui velit, hunc alia non licet ire via
 Quam decus hic nostrum Farnesius iuerit vsque
 Dum felix campos attigit Elysios.
 Guisiada fratres ubi eum fulgente corona
 Donatum medio composuere thoro,
 Guisiada, regum soboles, quos ante Tyranni
 Obruit infando vis fera flagitio,
 Nunc leti iungunt dexteras, & gaudia miscent.
 Ille miser Stygiis crimina purgat aquis,
 Vosq; monet similem patria depellere pestem
 In commune piis omnibus auxilium.
 Hac Hospes tibi dicta tenens decede volenti
 Scire eadem, & cineri dic bona verba. Vale.

Carmen numerale.

Lib. Coll. Societ. Jesu Paderborn. a. 1610.
 OCCIDIT AM, BELLO QVO NON VIR
 FORTIOR ALTER,
 DVX PARMÆ. CINERES HÆC BREVIS
 VRNA TEGIT.

FINIS.